

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від _____ 2023 р. № _____

ПОРЯДОК класифікації відходів

Загальні положення

1. Цей Порядок визначає процедуру проведення класифікації відходів за видами та властивостями з метою належного управління відходами, запобігання або зниження їх негативного впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище, загального кодування відходів, включаючи класифікацію небезпечних відходів, використання під час ліцензування або видачі документів дозвільного характеру у сфері управління відходами, при державному обліку, статистичній звітності.

2. Цей Порядок застосовується під час проведення класифікації речовин, матеріалів і предметів, що вважаються відходами відповідно до Закону України «Про управління відходами».

3. У цьому Порядку терміни вживаються в такому значенні:

1) важкий метал – будь-яка сполука сурми, миш'яку, кадмію, хрому (VI), міді, свинцю, ртуті, нікелю, селену, телуру, талію та олова, а також ці елементи в металевій формі (з металічними властивостями), у разі їх віднесення за результатами класифікації до небезпечних речовин. Зазвичай включає перехідні метали, деякі металоїди, лантаноїди і актиноїди;

2) дзеркальні коди – пов'язані коди одного виду відходів, де один код визначає небезпечні відходи, а інший – визначає відходи такими, що не є небезпечними, залежно від конкретного випадку та складу відходів;

3) код відходів – позначення виду відходів, передбаченого Національним переліком відходів, що складається з шестизначного номера, до якого у разі позначення небезпечних відходів ставиться знак зірочка (*), перші дві цифри коду визначають групу, до якої віднесено даний вид відходів, другі дві цифри коду визначають приналежність до підгрупи, до якої віднесено даний вид відходів, а останні дві цифри коду – визначають вид відходів у межах підгрупи;

4) коротка характеристика небезпеки (Н-вислів) – вислів, визначений для класу і категорії небезпеки, яка описує характер небезпек, що становить небезпечна хімічна речовина чи суміш, у тому числі, у відповідних випадках, ступінь небезпеки;

5) фракція – компонент відходів, який має певні фізичні та хімічні властивості (розмір, густина, температура плавлення, температура кипіння, небезпечні властивості тощо);

6) небезпечні властивості (далі - НВ) – сукупність фізичних небезпечних властивостей для здоров'я людей і навколишнього природного середовища, які роблять відходи небезпечними відповідно до додатку 3 Закону України «Про управління відходами»;

7) перехідні метали – це метали, до яких належать скандій, ванадій, марганець, кобальт, мідь, ітрій, ніобій, гафній, вольфрам, титан, хром, залізо, нікель, цинк, цирконій, молібден, тантал, а також ці елементи в металевій формі (з металічними властивостями) у разі їх віднесення за результатами класифікації до небезпечних хімічних речовин;

8) поліхлоровані біфеніли і поліхлоровані терфеніли – поліхлоровані біфеніли, поліхлоровані терфеніли, монометил-тетрахлордіфеніл метан, монометил-дихлор-дифеніл метан, монометил-дибromo-дифеніл метан, будь-які суміші, що містять будь-які з вищезазначених речовин в цілому більше ніж 0,005% за масою;

9) солідифікація (затвердіння) – процес, який змінює тільки фізичний стан відходів шляхом використання добавок без зміни хімічних властивостей відходів. Це процес, який капсулює відходи з утворенням твердого матеріалу та обмеженням міграції забруднювачів шляхом зменшення доступної площі поверхні, яка піддається вилуговуванню, при контакті з рідинами, а також шляхом покриття відходів низькопроникними матеріалами. Солідифікація може здійснюватися внаслідок хімічної реакції між небезпечними відходами та реагентами, що зв'язують (роблять твердими), або шляхом застосування механічних процесів;

10) стабілізація – процес, який змінює ступінь небезпеки компонентів відходів і перетворює небезпечні відходи у відходи, що не є небезпечними;

11) частково стабілізовані відходи – відходи, в яких після процесу стабілізації залишаються небезпечні компоненти, неперетворені повністю на компоненти, що не є небезпечними, які можуть потрапити в навколишнє природне середовище в коротко-, середньо- або довгостроковій перспективі.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законі України «Про управління відходами».

4. Класифікація відходів проводиться:

- 1) утворювачами відходів, крім утворювачів відходів домогосподарств;
- 2) суб'єктами господарювання у сфері управління відходами.

Якщо утворювач відходів невідомий, класифікація відходів здійснюється особою, у володінні якої знаходяться відходи.

Будь-яка зміна власника відходів повинна супроводжуватися відповідною документацією, яка повинна містити код відходів.

5. У випадку зміни сировини та/або технологічних процесів виробництва, якщо така зміна призводить до зміни складу та властивостей відходів, проводиться нова класифікація відходів.

6. Дані щодо відходів, класифікованих згідно з цим Порядком, заносяться до інформаційної системи управління відходами.

7. Класифікація здійснюється відповідно до Національного переліку відходів і Порядку класифікації відходів з урахуванням Переліку властивостей, що роблять відходи небезпечними.

Структура Національного переліку відходів

8. Кожна позиція Національного переліку відходів складається з коду відходів та назви відходів українською мовою.

9. Код відходів складається з шести цифр:

- 1) перші дві цифри визначають групу відходів (XX 00 00);
- 2) другі дві цифри визначають підгрупу відходів (XX XX 00);
- 3) останні дві цифри визначають вид відходів (XX XX XX).

10. Коди відходів поділяються на:

- 1) коди без позначення зірочкою (*) - ідентифікують відходи, які не є небезпечними;
- 2) коди позначені зірочкою (*) - ідентифікують небезпечні відходи;
- 3) дзеркальні коди – це два коди для одного і того ж виду відходів, де один із них, позначений зірочкою (*), – визначається як дзеркальний небезпечний, інший код, не позначений зірочкою (*), визначається як дзеркальний, що не є небезпечним.

11. Національний перелік відходів складається з 20 груп відходів:

- 1) групи 1 – 12 та 17 – 19 охоплюють відходи, що походять з різних галузей промисловості та/або процесів виробництва;
- 2) групи 13 – 15 охоплюють відходи, що утворюються в результаті використання різних матеріалів та речовин;
- 3) група 16 охоплює відходи, які не зазначені в інших групах Національного переліку відходів;
- 4) група 20 охоплює побутові відходи (відходи домогосподарств та подібні відходи комерційних організацій, промислових підприємств, установ тощо), включаючи окремо зібрані фракції.

Процедура класифікації

12. Відходи класифікують шляхом віднесення їх до відповідної групи, підгрупи та виду відходів з урахуванням:

- 1) джерела походження відходів;
- 2) властивостей, які роблять відходи небезпечними;
- 3) наявності компонентів відходів, для яких перевищення лімітів концентрації небезпечних речовин може призвести до визнання відходів небезпечними.

13. Класифікація проводиться на основі:

- 1) відомих фактів про вміст та складові відходів, інформацію про продукцію, паспорти безпечності, тощо,
- 2) наявності небезпечних речовин або компонентів, що містять небезпечні речовини;
- 3) визначення небезпеки за кожною властивістю згідно з додатком 1 до цього Порядку;
- 4) опису діяльності, під час якої утворилися відходи;
- 5) опису процесу, дії або процедури, в результаті яких утворилися відходи;
- 6) опису того, чи складаються відходи з однієї або декількох фракцій.

14. Класифікація відходів здійснюється шляхом призначення шестизначного коду, зазначеного у Національному переліку відходів, з дотриманням такої послідовності:

1) оцінюється належність відходів до однієї з груп відходів від 01 до 12 та від 17 до 20, враховуючи джерело (галузь) утворення відходів, та визначається відповідний шестизначний код відходів в межах встановленої групи. Під час здійснення такої оцінки коди відходів, які закінчуються на «99», не враховуються;

2) у разі неможливості визначити відповідний код в межах груп відходів від 01 до 12 та від 17 до 20, утворювач відходів або суб'єкти господарювання у сфері управління відходами проводить оцінку належності відходів до груп 13, 14 та 15 та визначає відповідний шестизначний код відходів в межах встановленої групи;

3) у разі неможливості визначити відповідний код в межах груп відходів 13, 14 та 15, оцінюється належність відходів до групи відходів 16 та визначається відповідний шестизначний код відходів в межах встановленої групи;

4) у разі неможливості визначити відповідний код в межах групи відходів 16, наступним етапом є визначення відповідного шестизначного коду відходів із застосуванням кодів відходів, однієї з груп відходів від 01 до 12 та від 17 до 20, які закінчуються на «99», в межах відповідної групи відходів.

15. Утворювач відходів або суб'єкт господарювання в сфері управління відходами у разі наявності дзеркальних кодів для тих відходів, які можуть бути класифіковані як за кодами небезпечних відходів, так і за кодами відходів, які не є небезпечними, залежно від наявності чи відсутності небезпечних речовин в них, може:

1) прийняти рішення не проводити оцінювання небезпечних властивостей відходів та класифікувати відходи за кодом, який позначений зірочкою (*);

2) класифікувати відходи за кодом без зірочки (*) тільки за умови надання відповідних підтверджених документів, що засвідчують відсутність небезпечних властивостей.

Визначення небезпечних властивостей для дзеркальних кодів

16. Якщо для визначення небезпечних властивостей відходів необхідно провести відповідну оцінку, утворювачі відходів або суб'єкти господарювання у сфері управління відходами повинні:

визначити хімічний склад відходів;

встановити наявність у відходах небезпечних хімічних речовин чи стійких органічних забруднювачів;

оцінити небезпечні властивості відходів та присвоїти і описати код класифікації відповідно до вимог пункту 14 та додатку 1 до цього Порядку.

17. Небезпечну властивість можна оцінити на основі:

1) концентрації речовин у відходах;

2) виконання досліджень.

18. Відходи класифікуються як небезпечні, якщо вони відповідають одній або кільком із наведених нижче умов:

1) містять небезпечні хімічні речовини, які призвели б до прояву однієї чи кількох небезпечних властивостей НВ 1 - НВ 15, зазначених у додатку 3 до Закону України «Про управління відходами» та додатку 1 до цього Порядку;

2) містять небезпечні хімічні речовини, визначені у додатках до Стокгольмської конвенції про стійкі органічні забруднювачі;

3) містять один або декілька компонентів, зазначених у додатку 2 до цього Порядку, перераховані в частині II додатку 3 до цього Порядку, і концентрація небезпечних речовин у них спричиняє прояв відходами однієї або декількох небезпечних властивостей, наведених у додатку 3 до Закону України «Про управління відходами» та додатку 1 до цього Порядку,.

4) перераховані в частині I додатку 3 до цього Порядку та мають одну або декілька властивостей, зазначених у додатку 3 до Закону України «Про управління відходами» та додатку 1 до цього Порядку;

19. Під час встановлення наявності небезпечних властивостей відходів можуть застосовуватися правила класифікації, маркування та пакування хімічних речовин і сумішей.

20. Для оцінки небезпечних властивостей НР 4, НР 6 і НР 8 застосовуються граничні значення для окремих речовин, як зазначено в додатку 1 до цього Порядку. Якщо вміст небезпечної хімічної речовини у відходах нижче граничного значення, вона не включається до будь-якого розрахунку граничного значення.

21. Небезпечна властивість відходів НВ 9 може бути оцінена на основі опису утворення відходів, висновків закладів охорони здоров'я щодо процесу утворення відходів чи технології оброблення відходів та опису відходів з точки зору можливого вмісту інфекційного агенту.

Якщо небезпечну властивість відходів було оцінено за допомогою дослідження та з використанням концентрації небезпечних хімічних речовин, результати дослідження матимуть перевагу.

22. Оцінювання небезпечних властивостей на підставі наявної концентрації небезпечних хімічних речовин у відходах не застосовується до чистих сплавів металів в формі, незабруднених небезпечними хімічними речовинами.

Коди відходи сплавів, які вважаються небезпечними, перелічено в Національному переліку відходів та позначено символом (*).

Відбір проб та лабораторні дослідження визначення складу та властивостей відходів

23. Відбір проб та лабораторні дослідження визначення складу та властивостей відходів проводиться акредитованими лабораторіями та випробувальними підрозділами з урахуванням:

- 1) європейських стандартів, які встановлені як національні стандарти;
- 2) інших міжнародних стандартів, які встановлені як національні стандарти, якщо стандарти, зазначені в підпункті 1, не існують;
- 3) національних стандартів у випадку, якщо стандарти, зазначені в підпунктах 1 та 2, не існують;
- 4) методів дослідження, які схвалені уповноваженими установами для акредитації лабораторій чи випробувальних підрозділів, якщо стандарти, зазначені в підпунктах 1 - 3 не існують.
- 5) належної лабораторної практики.

24. Лабораторні дослідження визначення складу та властивостей відходів проводяться лише в тому випадку, якщо оцінки небезпечних властивостей відходів наявної документальної інформації недостатньо для висновку щодо їх класифікації.

25. Утворювач або суб'єкт господарювання у сфері управління відходами може призупинити лабораторні дослідження визначення складу та властивостей відходів на визначення певних небезпечних властивостей, коли під час випробування доведено наявність у відходів однієї або кількох властивостей, наведених у додатку 1 або додатку 2 до цього Порядку. У цих випадках відходи класифікуються кодом, позначеним зірочкою (*).

26. Форма протоколу дослідження відходів наведена у додатку 4.

27. Результати класифікації відходів підлягають перегляду у разі зміни технологічних процесів виробництва.
